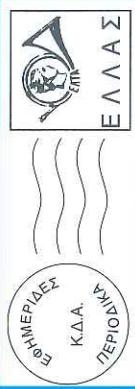

ΔΡΑΣΗ

Εργατοϋπαλληλικό
Κέντρο
Αθήνας

για ΥΓΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΠΡΟΣΤΑΞΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
for OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY – PROTECTION OF THE ENVIRONMENT
• ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 103 • 9ος Χρόνος • ΜΑΡΤΙΟΣ 2001
• MONTHLY EDITION • NR. 103 • 9th YEAR • MARCH 2001

6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον ΝΕΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ 2001-2010

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε πρόταση για νέα περιβαλλοντική στρατηγική με τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες για τα επόμενα πέντε έως δέκα χρόνια. Το κείμενο, με τίτλο "Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας", επικεντρώνεται σε τέσσερις άξονες δράσης:

- Την αλλαγή του κλίματος
- Την υγεία και το περιβάλλον
- Τη φύση
- Τη βιοποικιλότητα καθώς και
- Τη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Μια καινούργια τάση στο νέο πρόγραμμα είναι ότι υπογραμμίζεται η σημασία της συμμετοχής των πολιτών και των επιχειρήσεων με καινοτόμο πνεύμα στην προστασία του περιβάλλοντος.

Το νέο σχέδιο περιβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε. ακολουθεί το 5ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον του 1992, καθώς και την αναθεωρημένη, το 1998, έκδοσή του.

Το Έκτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον προσδιορίζει γενικούς στόχους και καθορίζει κατάλογο προτεραιοτήτων που τελούν υπό την έγκριση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μέσω της διαδικασίας συναπόφασης. Υπογραμμίζει, ακόμη, την ανάγκη της ορθότερης εφαρμογής, από τα Κράτη Μέλη, των υφιστάμενων περιβαλλοντικών νομοθετικών διατάξεων και η Επιτροπή διακηρύσσει ότι θα αυξήσει την πίεση προς τα

Κράτη Μέλη, δημοσιοποιώντας σε μεγαλύτερο βαθμό τις ανεπάρκειες εφαρμογής.

Άλλο αντικείμενο του νέου προγράμματος είναι η συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές για την επίτευξη περισσότερο φιλικών προς το περιβάλλον μορφών παραγωγής και κατανάλωσης. Για το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή επιθυμεί να εφαρμόσει δέσμη νέων μέτρων, τα οποία αρχίζουν με ολοκληρωμένη πολιτική για τα προϊόντα και την περιβαλλοντική ευθύνη και τελειώνουν με φορολογικά μέτρα και καλύτερη ενημέρωση των πολιτών.

Ένα άλλο στοιχείο που τονίζεται στο κείμενο είναι η ανάγκη να συνεχιστεί η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών συνιστώσων σε άλλες πολιτικές, όπως στις μεταφορές, την ενέργεια και τη γεωργία, καθώς και η σημασία της χωροταξίας και της ανάληψης πρωτοβουλιών σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

1. Το προτεινόμενο 6ο Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα Δράσης είναι σημαντικό για την περιβαλλοντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Το προτεινόμενο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης ωστόσο περιορίζεται, στους περισσότερους τομείς, στον καθορισμό γενικών και όχι ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων.

3. Παρά το γεγονός ότι στην παρούσα φάση είμαστε

σε θέση ως ευρωπαϊκή κοινωνία να γνωρίζουμε επακριβώς τα περιβαλλοντικά προβλήματα, τις αιτίες τους και τα αναγκαία μέτρα αντιμετώπισης, το προτεινόμενο Πρόγραμμα παραμένει γενικό και ασαφές και αυτό είναι βασικό μειονέκτημα. Επειδή δε το εν λόγω πρόγραμμα θα αποτελέσει κατ' ουσίαν τον Περιβαλλοντικό Καταστατικό Χάρτη της Ε.Ε. για τα επόμενα χρόνια, τόσο οι στόχοι ούσο και το περιεχόμενό του χρίζουν περαιτέρω εξειδίκευσης.

4. Αναγκαία κρίνεται επίσης η εισαγωγή ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών καθώς και χρονοδιαγραμμάτων για την επίτευξη των προτεινόμενων στόχων.

5. Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις άλλες πολιτικές η οποία παραμένει μέχρι στιγμής κενό γράμμα σε επίπεδο Ε.Ε. πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, είναι ανάγκη να συγκεκριμενοποιηθεί μέσω της υιοθέτησης συγκεκριμένων εργαλεών και μέσων, οικονομικών και άλλων.

Για το θέμα αυτό θα πρέπει να υπάρξει έγκαιρη δέσμευση και από την πλευρά των άλλων τομέων, η οποία και να αποτυπωθεί στο 6ο Πρόγραμμα.

6. Υπάρχει η ανάγκη μεγαλύτερης σαφήνειας των αντικειμενικών στόχων όσον αφορά στην διεύρυνση της Ε.Ε. και συγκεκριμένα στους τρόπους που οι υποψήφιες χώρες θα προετοιμασθούν για να το ακολουθήσουν.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ:

- 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον
- Σήματα υποχρέωσις
- Μέτρα προφύλαξης του κοινού από τη λειτουργία των κεραιών
- Νέες επόδσεις

IN THIS ISSUE:

- Sixth Environment Action Programme
- Obligatory signs
- Antennas and public protection
- New publications

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

Σήματα Υποχρέωσης

Τα σήματα **ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ** υποδεικνύουν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά. Τα σήματα αυτά έχουν κυκλικό σχήμα.

Η ενέργεια που μας υποχρεώνουν να κάνουμε παριστάνεται με **άσπρο σύμβολο σε μπλε φόντο**.

Για παράδειγμα προκειμένου να δουλεύουμε σε θέση εργασίας που έχει ένα ή περισσότερα από αυτά τα σύμβολα είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε πρώτα αυτό που λέει το σήμα.

Υποχρεωτική προστασία των ματιών

Υποχρεωτική προστασία του κεφαλιού

Υποχρεωτική προστασία των αυτιών

Υποχρεωτική προστασία των αναπνευστικών οδών

Υποχρεωτική προστασία των ποδιών

Υποχρεωτική προστασία των χεριών

Υποχρεωτική προστασία του σώματος

Υποχρεωτική προστασία του προσώπου

Υποχρεωτική ατομική προστασία έναντι πτώσεων

Υποχρεωτική διάβαση για πεζούς

Γενική υποχρέωση

Κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει υπόψη του ότι:

- Τα σήματα αυτά είναι ανάγκη να τα μάθει τόσο καλά ώστε, όταν τα βλέπει, αμέσως να καταλαβαίνει τη σημασία τους.
- Είναι υποχρεωτικά από το νόμο και πρέπει για το δικό του καλό να πειθαρχεί σ' αυτά.
- Θα τον προφυλάξουν από ατυχήματα και βλάβες της υγείας του.
- Τα ίδια σήματα θα τα συναντήσει και όταν εργάζεται σε άλλες χώρες και ιδιαίτερα σε χώρες της Ευρώπης.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΕΡΑΙΩΝ

Υπουργική Απόφαση 53571/3839 (ΦΕΚ 1105B/6-9-2000)

Η Υ.Α. περιλαμβάνει ορισμούς των χρησιμοποιουμένων φυσικών μεγεθών και τα απαιτούμενα όρια ηλεκτρικών, μαγνητικών και ηλεκτρομαγνητικών πεδίων για την αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στον ανθρώπινο οργανισμό.

Σύμφωνα, με τη σχετική απόφαση ο όρος Ηλεκτρομαγνητικά Πεδία (ΗΜΠ) περιλαμβάνει τα Στατικά Πεδία, τα Πεδία Ιδιαίτερα Χαμηλής Συχνότητας (ΕΛΦ) και τα Πεδία Ραδιοσυχνοτήτων (RF), συμπεριλαμβανομένων των μικροκυμάτων και καλύπτει τη ζώνη συχνοτήτων από 0 Hz έως 300 GHz. Τα φυσικά μεγέθη που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της έκθεσης σε ΗΜΠ είναι τα:

- ρεύμα επαφής (Ic),
- πυκνότητα ρεύματος (J),
- ένταση ηλεκτρικού πεδίου (E),
- ένταση μαγνητικού πεδίου (H),
- μαγνητική επαγωγή (B),
- πυκνότητα ισχύος (S),
- ειδική απορρόφηση ενέργειας (SA),
- ρυθμός ειδικής απορρόφησης ενέργειας (SAR).

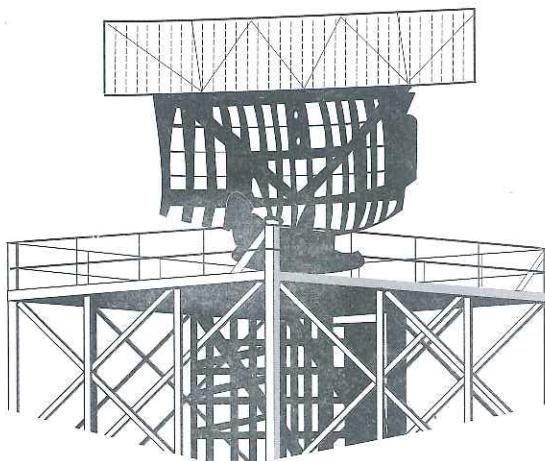
Για την εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων στην υγεία από ηλεκτρομαγνητικά πεδία, καθορίζονται βασικοί περιορισμοί και επίπεδα αναφοράς. Όπου:

Βασικοί περιορισμοί: είναι οι περιορισμοί έκθεσης σε χρονικά μεταβαλλόμενα ηλεκτρικά, μαγνητικά και ηλεκτρομαγνητικά πεδία που βασίζονται άμεσα σε αποδειγμένες επιπτώσεις στην υγεία. Τα φυσικά μεγέθη που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό αυτών των περιορισμών είναι η μαγνητική επαγωγή (B), η πυκνότητα ρεύματος (J), ο ρυθμός ειδικής απορρόφησης ενέργειας (SAR) και η πυκνότητα ισχύος (S).

Επίπεδα αναφοράς: είναι τα επίπεδα που χρησιμοποιούνται για την πρακτική εκτίμησης της έκθεσης, προκειμένου να διαπιστωθεί το ενδεχόμενο υπέρβασης των βασικών περιορισμών. Αυτά αποτελούν μέσες τιμές για όλο το σώμα του εκτιθέμενου ατόμου, με τη σημαντική όμως προϋπόθεση ότι δεν θα γίνεται υπέρβαση των βασικών περιορισμών τοπικής έκθεσης. Όταν η έκθεση επικε-

ντρώνεται σε ένα σημείο όπως π.χ. με τα κινητά τηλέφωνα και το ανθρώπινο κεφάλι, δεν ενδείκνυται η χρήση επιπέδων αναφοράς, αλλά πρέπει να αξιολογείται άμεσα η συμμόρφωση για τους βασικούς περιορισμούς τοπικής έκθεσης. Τα φυσικά μεγέθη που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό τους είναι η ένταση ηλεκτρικού πεδίου (B), η ένταση μαγνητικού πεδίου (H), η μαγνητική επαγωγή (B), η πυκνότητα ισχύος (S), το ρεύμα επαφής (Ic) και το ρεύμα των άκρων (IL). Η συμμόρφωση με το επίπεδο αναφοράς εξασφαλίζει τη συμμόρφωση με τον αντίστοιχο περιορισμό.

Στα άρθρα 2 και 3 της Υ.Α. παρατίθενται πίνακες με τις τιμές των φυσικών μεγεθών που σχετίζονται με

τους βασικούς περιορισμούς και τα επίπεδα αναφοράς.

Σε περίπτωση ταυτόχρονης έκθεσης σε πεδία διαφορετικών συχνοτήτων, εξετάζεται η πιθανότητα σώρευσης των επιπτώσεων τους (άρθρο 4) και θα γίνονται χωριστές αξιολογήσεις για τις θερμικές και ηλεκτρικές επιπτώσεις στο σώμα.

Υπεύθυνος φορέας για την προστασία του πληθυσμού και του περιβάλλοντος από μη ιονίζουσες ακτινοβολίες, ορίζεται η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.), φροντίδα της οποίας είναι η παροχή πληροφόρησης σε κάθε ενδιαφερόμενο, η δημοσίευση υποδειγμάτων σχετικών μελετών και άλλων σχετικών εντύπων, καθώς επίσης και ο προσδιορισμός του συστήματος

μετρήσεως των κεραιών. Ακόμη, φροντίζει για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την κατάρτιση του προσωπικού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και άλλων ενδιαφερομένων φορέων σε θέματα προστασίας του κοινού από ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες (άρθρο 5).

Σύμφωνα με την απόφαση (άρθρο 6) όλοι οι σταθμοί των οποίων η συνολική ενεργός ακτινοβολούμενη ισχύς όλων των καναλιών ξεπερνά τα 100 W για τις ζώνες συχνοτήτων πάνω από 30 MHz και το 1 Kw για τις ζώνες συχνοτήτων κάτω από 30 MHz υποχρεούνται στη σύνταξη και υποβολή, στην Ε.Ε.Α.Ε., τεχνικής μελέτης τήρησης των ορίων ασφαλούς έκθεσης του γενικού πληθυσμού σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Ειδικότερα στη ζώνη συχνοτήτων κάτω από 30 MHz το όριο του 1 kW, για την υποχρέωση υποβολής μελέτης, μειώνεται στα 100 W εάν μέσα σε περιοχή ακτίνας 50 μέτρων από τη βάση της κεραίας υπάρχει οικία ή πραγματοποιούνται ανθρώπινες δραστηριότητες.

Η μελέτη που προαναφέραμε εκπονεύεται από Ηλεκτρολόγο ή Ηλεκτρονικό Μηχανικό Διπλωματούχο Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος ή Ραδιοηλεκτρολόγο κατηγορίας Α' ή Φυσικό Ραδιοηλεκτρολόγο ή Ακτινοφυσικό - Φυσικό Ιατρικής μη ιονιζουσών ακτινοβολών.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 σε διάστημα 6 μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης (6-9-2000), θα πρέπει να έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα προστασίας του γενικού πληθυσμού και να έχουν υποβληθεί στην Ε.Ε.Α.Ε. σχετικές δηλώσεις συμμόρφωσης για όλες τις εγκατεστημένες κεραίες στην Εηρά σταθμών ραδιοεπικοινωνιών των οποίων οι κάτοχοι είναι ραδιοφωνικοί ή τηλεοπτικοί σταθμοί ή εταιρείες που προσφέρουν τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες στο κοινό.

Η συγκεκριμένη απόφαση δεν προβλέπει περιορισμούς για στατικά πεδία, απλά κάνει σύσταση αποφυγής επιφανειακών ηλεκτρικών φορτίων και εκνευριστικών ή ενοχλητικών εκκενώσεων σπινθήρων.

“Οι ασθένειες των εργατών”

Έκδοση του ΕΛΙΝΥΑΕ

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας προχώρησε στη μετάφραση και έκδοση του κλασικού έργου του Bernardino Ramazzini “De Morbis Artificum Diatriba”. Το έργο αυτό γράφτηκε στα λατινικά το 1713. Το έργο του Ramazzini, που δικαίως θεωρείται ο θεμελιωτής της ιατρικής της εργασίας, αν και γράφτηκε πριν από 3 αιώνες, ως προς τη μεθοδολογία παραμένει και σήμερα επίκαιρο.

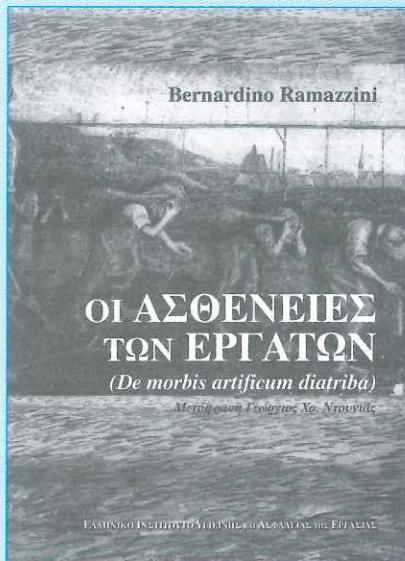
Στον πρόλογο του βιβλίου που υπογράφει ο κ. Μακρόπουλος, Πρόεδρος του ΕΛΙΝΥΑΕ αναφέρεται:

“Στο έργο αυτό εξετάζονται πάνω από 50 επαγγέλματα. Περιγράφεται η παραγωγική διαδικασία, οι ασθένειες των εργατών και προτείνονται θεραπευτικά και προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Τα θεραπευτικά μέτρα που προτείνει εκφράζουν βέβαια το επίπεδο της ιατρικής γνώσης της εποχής του, αλλά πολλά από τα προληπτικά μέτρα που προτείνει, παρ' όλες τις συγκλονιστικές αλλαγές που έγιναν στη διαδικασία παραγωγής αυτούς τους αιώνες, είναι και σήμερα χρήσιμα.

Το έργο μεταφράστηκε σχεδόν σε όλες τις γλώσσες του κόσμου. Οι μεταφράσεις άρχισαν από τα μέσα του 18ου αιώνα. Η έκδοση

αυτή έρχεται να καλύψει αυτό το κενό στην ελληνική βιβλιογραφία.

Η εξαιρετική απόδοση του έργου στα ελληνικά έγινε από τον συνάδελφο Γιώργο Ντουνιά. Ιδιαίτερο έπαινο αξίζει η προσπάθειά του να βρει και να παρουσιάσει τις ελληνικές πηγές του Bernardino Ramazzini, τους Ιπποκράτη, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Πλούταρχο.

Έτσι, μπορούμε να δούμε ανάγλυφα την επιρροή τους στην αναγέννηση της γνώσης μετά τον Μεσαίωνα.

Πριν από το B. Ramazzini υπήρξαν πολλοί ιατροί που ασχολήθηκαν με τις επαγγελματικές ασθένειες, χωρίς βέβαια να προσεγγίσουν το επίπεδο του Ramazzini,

όπως ο Agricola (1490-1555) - ένας από τους πιο σημαντικούς - με το έργο του “De re Metallica”, γιατί, αν και το κύριο ενδιαφέρον του ήταν στραμμένο στη μεταλλουργία, ασχολήθηκε και με την πρόληψη των ασθενειών και των ατυχημάτων των εργατών σε ορυχεία.

Ο Santorius Santorius (1561-1636) με το έργο του “Ars de statica Medicina” θεμελίωσε τη χρησιμοποίηση της μέτρησης στην κατανόηση του μεταβολισμού του ανθρώπου κατά τη διάρκεια της εργασίας και την επιρροή του κλίματος σε αυτόν.

Ο Samuci Stockhusen (1607-1686) με το έργο του “Libellus de Iythargyris fumo morbifico” παρουσίασε τις ασθένειες των μεταλλωρύχων που προκαλούνται από μόλυβδο, κοβάλτιο και υδράργυρο.

Το έργο του Ramazzini επηρέασε όχι μόνο τους ιατρούς της εποχής, αλλά και τους μεταγενέστερους, ώστε να ασχοληθούν με τις επιπτώσεις της επαγγελματικής ενασχόλησης στην υγεία των εργαζομένων.

Η έκδοση αυτή θα βοηθήσει του νέους γιατρούς να αναβιώσουν ορισμένες χρήσιμες παραδόσεις και στο αναμνηστικό των ασθενειών να περιλαμβάνουν την επαγγελματική έκθεση”.

Πληροφορίες: ΕΛΙΝΥΑΕ Τηλ.: 8200100

Ιδιοκτήτης: ΕΚΑ • Εκδότης: Γρηγόρης Φελώνης Πρόεδρος ΕΚΑ • Την "ΑΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος Χριστίνα Θεοχάρη Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας Χρήστος Χατζής • Τιμή Τεύχους Δρχ. 1 Διάθεση: ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48B 104 33 ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 88 36 917, 88 41 818, FAX: 88 39 271 Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.